

Kaip taupyti elektros energiją

Visa šiuolaikinė ekonomika ir žmonių gyvenimo būdas paremti elektros energijos naudojimu. Jos reikia kasdien ir beveik visur: buityje, gamyboje, turizme, paslaugų bei pramonės sferose, medicinoje, moksle ir t. t.

Nors elektros energija šiandien gaminama pačiais įvairiausiais būdais – nuo milžiniškų jėgainių, vėjo ar vandens

malūnų iki ant namo stogo įrengiamų saulės baterijų, – vis dėlto žmonėms ji netiekama nemokamai. Priešingai, elektra, kaip ir kiti produktai, linkusi brangti. Be to, iki šiol dalis elektros energijos pagaminama naudojant iškastinį kurą. Tai mažina Žemės išteklius, didina aplinkos taršą ir yra vienas iš klimato kaitos veiksnių. Tad taupyti elektros energiją verta ne tik siekiant suma-

Kaip taupyti elektros energiją

žinti namų ūkio išlaidas, bet ir norint prisidėti prie mūsų planetos tausojimo.

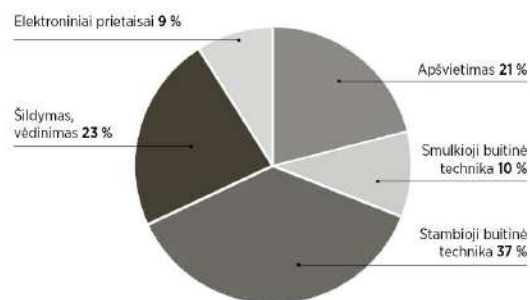
Kaip tai padaryti? Šiame skyriuje pateikiame 12 būdų, kaip sutaupyti ne

tik elektros energijos, bet ir pinigų bei laiko, laikantis ekonomiškesnio ir tvarinio gyvenimo būdo. Juk išradimai taupyti šiandien ne tik naudinga, bet ir madinga.

Kam ir kiek sunaudojate elektros namuose

Norint mažinti elektros energijos sąnaudas, pirmiausia svarbu žinoti, kam ją savo namuose naudojate. Didžiąją dalį energijos „suvalgo“ svarbiausia ir dažniausiai naudojama stambioji buitinė technika: šaldytuvas, orkaitė, skalbimo mašina, džiovyklė ir pan. Šildytuvai ir oro kondicionierius yra antroje vietoje. O trečioje – apšvietimas, smulkūs buitiniai prietaisai ir elektronika.

Pateiktoje diagramoje galite matyti, kiek elektros kiekviena prietaisų grupė sunaudoja jūsų namuose. Žinoma, tai apytiksliai skaičiai, gauti surinkus duomenis, ir kiekvieno žmogaus buityje jie gali skirtis. Net jei manote, kad daugiausia elektros energijos naudojate kam nors kitam, vis tiek verta perskaityti šiame skyriuje pateiktus patarimus, apimančius visas išvardytas sritis, kur galima sutaupyti.

Elektros suvartojimas namuose (sudaryta remiantis „SaskPower“ duomenimis)

12 būdų sumažinti elektros sąnaudas

Išeidami iš kambario išjunkite šviesą

Sutaupysite pinigų € €
Sutaupysite laiko L L
Tausosite planetą 🌍

Kaip dažnai išeidami iš kambario, vonios ar kitos patalpos pamirštate išjungti šviesą? Tikriausiai gana dažnai, tiesa? Atrodytų, nieko čia tokio, juk netrukus grįšite. Be to, dalis žmonių kažkodėl tiki mitu, jog junginėjančią šviesą elektros sunaudojama daugiau, nei palikus lempuotę degti nuolat.

Bet pagalvokite: ar tikrai? Gal tada galima neužsukinėti čiaupo ir palikti nuolat tekančią vandenį? Arba eiti apsipirkti į parduotuvę neužgesinus automobilio variklio? Sakote, joku būdu! Juk kiek

vandens ir kuro bus iššvaistyta. Kodėl tada švaistote elektrą ir pinigus, palikdami degančias lemputes?

Statistiniai duomenys rodo, kad Lietuvos gyventojai apšvietimui sunaudoja apie 23 proc. elektros energijos. Kitose pasaulio šalyse tam sunaudojama vidutiniškai apie 19 proc. elektros. Skaičiai atrodo nedideli, ar ne? Tačiau, protinai ir taupiai naudodami elektrą namų erdvėms apšviesti, šiuos skaičius galite sumažinti dar labiau.

Net ir neilgam tuščioje patalpoje palikta šviesa naudoja elektros energiją ir tuo pat metu tuština jūsų piniginę. Nekalbant jau apie tai, jei pamiršite išjungti šviesą ilgesniam laikui išvykdami iš namų.

Sutaupyti padės ir tikslinis apšvietimas. Namuose įsirengę tikslinį apšvietimą, galite sutaupyti net apie 40 proc. elektros energijos. Tad verta apie tai rimtai pagalvoti.

Kas yra tikslinis apšvietimas? Štai keletas pavyzdžių. Jei mėgstate vakare skaityti, žiūrėti televizorių, mėgsti ir t. t., toje vietoje, kur dažniausiai būnate,

įkurdinkite šviestuvą. Turėsite jaukią salelę, skirtą savo pomėgiui ar darbui, ir nereikės kambaryje degti pagrindinio šviestuovo.

„Pabarstykite“ nedidelių šviestuvų ir laiptų aikštelėje, koridoriuje bei kitose „strateginėse“ vietose, kur būtinas apšvietimas, bet nesinori naudoti pagrindinių šviesos šaltinių.

Tose namų valdos vietose, kur nereikalingas nuolatinis apšvietimas, bet ir nesinori kas kartą junginėti jungiklių, galite įtaisyti jutiklinius šviestuvus. Pavyzdžiui, kieme. Kas kartą jums ar kitam asmeniui užėjus į kiemą šviesa įsijungs, o išėjus išsijungs. Elektra nebus naudojama be reikalo, o jums kiekvieną kartą nereikės jaudintis, ar kieme nepalikote nakčiai degančios šviesos.

Įprastas lemputes pakeiskite LED lemputėmis

Sutaupysite pinigų € € €
Sutaupysite laiko L
Tausosite planetą 🌍

Daugybė tyrimų parodė, kad įprastas lemputes pakeitus LED lemputėmis galima sutaupyti net iki 80 proc. elektros energijos. Taip yra todėl, kad LED lemputės, dar kitaip vadinamos šviesos diodų (angl. LED, *Light-emitting*

Kaip taupyti elektros energiją

diode) lemputėmis, elektros energiją tiesiogiai keičia į šviesos energiją.

Apšvietimas šviesos diodų lemputėmis yra tris kartus efektyvesnis nei luminescencinėmis lempomis ir net dvylika kartų efektyvesnis nei kaitrinėmis. Jeigu jūsų namuose apšvietimas naudojamas vidutiniškai keturias valandas per dieną, pakeitę vos keturias 60 W kaitrines lemputes LED lemputėmis, kasmet sutaupytumėte

apie 300 kWh energijos. LED lemputės efektyvesnės ir tarnauja daug ilgiau, nes, priešingai nei įprastoms, joms nereikia įšilti, kad degtų visu ryškumu.

Šviesos diodų lemputės gali tarnauti iki 50 000 darbo valandų, o tai penkis kartus ilgiau, nei gali šviesti taupiosios halogeninės lemputės. LED lempučių skleidžiama šviesa nemirga, nevargina akių, jose nėra gyvsidabrio, todėl sumažėja pavojus užteršti aplinką šia sveikatai kenksminga medžiaga.

Tad jei dar to nepadarėte, įsigykite pakuotę LED lempučių, kad jomis galėtumėte palaipsniui pakeisti visas senas lemputes, joms perdegus. Dėl ekonomiško, ilgaamžiško, patvarumo, praktiško ir ekologiško šviesos diodų lempučių yra optimalus apšvietimo sprendimas.

Rinkitės energiją taupančius prietaisus

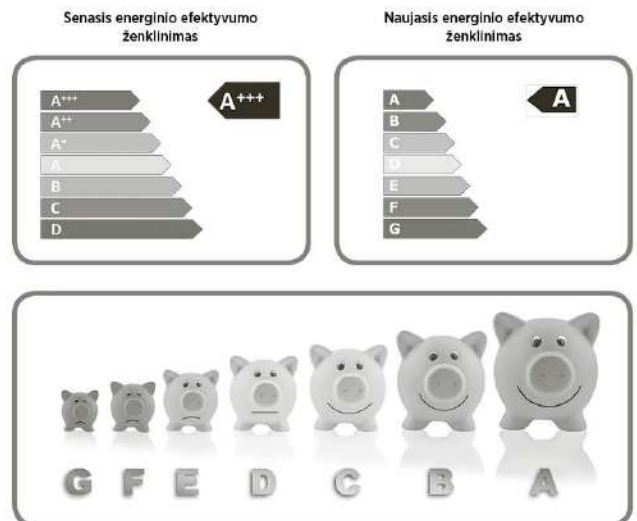
- Sutaupysite pinigų € € €
- Sutaupysite laiko L
- Tausosite planetą 🌍

Žinoma, šis patarimas nereiškia, kad turėtumėte išmesti senus, bet dar veikiančius įrenginius ir pulti ieško-

ti naujų, taupančių elektros energiją. Taip elgdamiesi tikrai nesutaupysite, nutiks priešingai. Tačiau jei jūsų turimas prietaisas sugedo nepataisomai ir ketinate ieškoti naujo, žvalgydamiesi parduotuvėje, atkreipkite dėmesį į ženklus. Jie skirti tikrai ne papuošti.

2021 m. pasikeitė įrenginių elektros energijos vartojimo efektyvumo klasės žymėjimas. Anksčiau buvo žymima raidėmis nuo A iki D, A klasė dar buvo skirstoma į A+, A++ ir A+++.

Dabar plusų neliko ir elektros energiją naudojančius prietaisais, tokie kaip skalbyklės, džiovyklės, šaldytuvai, šaldikliai, indaplovės, televizoriai bei apšvietimo įranga, žymimi raidėmis nuo A iki G. Kuo toliau nuo A, tuo daugiau energijos įrenginys „suvalgo“.

Ką reiškia „taupantis energiją“? Taupančiais energiją laikomi tokie įrenginiai, kurie atlikdami savo funkcijas sunaudoja mažiau elektros energijos, vandens ir kitų išteklių.

kaip sukurti tokius kasdienėje buityje gelbstinčius prietaisus, kuriems reikėtų kuo mažiau energijos. Pavyzdžiui, anksčiau skalbinių džiovyklės buvo priskiriamos prie prabangos prekių, tačiau, bėgant metams, joms pritaikyta taupiau energiją naudojanti šilumos siurblio technologija.

Keičiantis technologijoms, gaminotojai atranda vis efektyvesnių būdų,

Nors ši technologija žinoma kur kas seniau, kasdienėje buityje plačiai paplito tik maždaug prieš šešerius metus, o iki tol ji buvo naudojama geoterminiam šildymui.

Tačiau pasikliauti vien energijos vartojimo efektyvumo ženklais neverėtų. Svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kurioje vietoje stovi jūsų įrenginys. Pavyzdžiui, jei šaldytuvą pastatėte prie lango, pro kurį patenka tiesioginiai saulės spinduliai, šoną kaitina radiatorius, krosnis ar kitas šilumos šaltinis, jis gali būti pačios aukščiausios ekonominės klasės, bet vis tiek elektros sunaudos nemažai. Nereikalinga šiluma sumažina kompresoriaus ir kondensatoriaus efektyvumą. Paprastai tariant, jūsų šaldytuvui tiesiog karšta stovėti saulėje ir tam, kad atvėstų, jis dirba intensyviau.

Taupymui įtakos turi ir taisyklingas prietaisų naudojimas – svarbu tiks-

liai vadovautis gamintojų instrukcijomis. Derėtų nepamiršti ir to, kad įrenginių nepriežiūra gali išauginti elektros sąskaitas: užkalkėjęs virduklės ir lygintuvas, nešvari viryklė ir orkaitė, pilnas dulkių siurblys stengsis dirbti visu pajėgumu ir taip sunaudos daugiau elektros energijos (daugiau apie elektrinių buitinių prietaisų naudojimą ir priežiūrą skaitykite 124–151 p.).

Taigi, vadovaudamiesi energinio efektyvumo ženklavimo etikete, protingai rinkdamiesi ir naudodami prietaisus, neabejotinai sutaupysite. Pakeitus seną šaldytuvą į ekonominės klasės modelį, energijos sąnaudos sumažės iki 60 proc. Taip pat verta žinoti, kad nešiojamasis kompiuteris sunaudoja iki 90 proc. mažiau elektros nei stacionarusis. Pamąstykite apie tai, jei kaip tik šiuo metu ketinate įsigyti naują kompiuterį.

Išjunkite įrenginius, kai jais nesinaudojate

Sutaupysite pinigų € € €
 Sutaupysite laiko L
 Tausosite planetą 🌍

Tai dar vienas būdas sumažinti elektros energijos sąnaudas. Jei ilgesnį laiką nenaudojate elektrinio įrenginio, ne tik jį išjunkite, bet ir visiškai atjunkite nuo elektros tinklo. Kam to reikia? Juk prietaisas išjungtas ir energijos nenaudoja. Deja, tyrimais įrodyta, kad net išjungtas prietaisas, jei jo kištukas neištrauktas iš lizdo, sunaudoja apytiksliai apie 4 W elektros per dieną. O jei tokių paliktų

prietaisų namuose yra daugiau, pavyzdžiui, 10? Apskaičiuoti labai paprasta: 4 padauginę iš 10, gausime 40 iššvaistytų vatų per vieną dieną. Jei vatus paversite euro centais, susidarys nemaža suma, tiesa?

Reguliuokite šilumą namuose

Sutaupysite pinigų € € €
 Sutaupysite laiko L
 Tausosite planetą 🌍

Suprantama, niekas nenori žiemą gyventi šaltai, o vasarą čirškėti karštyje. Juolab kad šiuolaikinės technologijos leidžia jaustis komfortiškai. Tačiau jos kartu leidžia ir gyventi taupiai. Tiesiog reguliuokite šilumą savo namuose.

Šaltuoju metų laiku. Jei turite elektrinius radiatorius, labai paprasta tam tikruose kambariuose nustatyti aukštesnę arba žemesnę temperatūrą. Pavyzdžiui, virtuvėje ir taip dažniausiai būna šilta, nes patalpa prišyla nuo ant viryklės garuojančių puodų, orkaitės ir pan. Tad čia verta nustatyti žemesnę temperatūrą. Taip pat bent 1 laipsniu kambarius atvėsinti galima nakties metu. Mokslininkai teigia, kad vėsesnėje patalpoje miegas būna kokybiškesnis, ilgesnis,

Kaip taupyti elektros energiją